

Z občnega zbora Narodne galerije

Pomembna kulturna ustanova je po svojem delu verno ogledalo naših kulturnih razmer

Ljubljana, 29. februarja.

V četrtek zvečer je imela naša pomembna kulturna ustanova Narodna galerija svoj redni letni občni zbor. Skupščino je vodil zaslužni predsednik dr. Fran Windischer. Predsednik se je v svojem poročilu najprej zahvalil vsem ustanovam in posameznikom, ki so s podporami pripomogli, da je Narodna galerija mogla delovati in zbirati dragoceno grafično in slovensko umetnost. Posebno toplo se je zahvalil za podporo in naklonjenost Eksk. Visokemu komisarju E. Grazioliu in mestni občini. Skupne podpore so znašale lani 76.640 lir, drugi dohodki pa 6.279 lir. Da vojna ni omrnila kulturnega življenja pri nas, so pričale številne kulturne prireditve v našem mestu. V Jakopičevem paviljonu so se na številnih razstavah, kakor tudi v Obersnelovi galeriji zbirali ljubitelji naše umetnosti in dajali priznanja slovenskim umetnikom. Posebno živo zanimanje je bilo lani za slike in plastiko. Številna naročila portretiranja pa pričajo, da je

tudi trgovina z umetninami zbudila pri nas mnogo zanimanja za umetnost na deželi. Skupaj je bilo prirejenih 20 umetnostnih razstav, med njimi 8 v Jakopičevem paviljonu, 12 pa v Obersnelovi galeriji. Katalog ob razstavi Matije Jame je edina publikacija Narodne galerije. Odbor je sodeloval tudi pri izdaji najboljših del slovenskih slikarjev po izbiri dr. Fran Steleta v reprodukcijah Ljudske tiskarne.

Galerija je lani pridobila precej umetnin. Deset umetnin so kupili s sredstvi, ki jih je Duce naklonil za kulturne zavode Ljubljanske pokrajine. Muzej je vzel Narodni galeriji za svoj novi oddelek krščanske umetnosti 7 umetnin.

Narodno galerijo je lani obiskalo 6420 nedeljskih obiskovalcev, šolskih 1090, skupaj torej 7510. V počastitev Vavpotičevega spomina bo Narodna galerija priredila retrospektivno razstavo umetnikovih del v prostorih Jakopičevega paviljona.

Ljubljanska Drama:

Josip Ogrinec: »V Ljubljano jo dajmo«

Sleherno narodno gledališče ima med drugimi nalagami in dolžnostmi tudi to, da skrbno in dostojno obnavlja igre, ki so mogoče za sodobnost naivne in zastarele, so pa važen vogelnik ali vsaj trden kamen v zgodovinski stavbi domače drame. Zato je prav, da je tudi Ljubljansko Narodno gledališče sprevidelo to svojo pomembno kulturno dolžnost in uprizorilo Ogrincevo veseligojo, o kateri slovstvene zgodovine vedo, da je bila dolgo osnovni spored slovenskega gledališča, hkrati pa tudi za Linhartom prvi korak k obogatitvi našega domačega dramskega lepševanja.

Nadarjeni, a prezgodaj umrli pisatelj Josip Ogrinec je s svojo veseligojo zajel dokaj pogost in veliko obravnavan motiv kmečkega veljaka, ki naredi vse, samo da bi se njegovi otroci bolje poženili in pomogli. Ko Srebrinova Marica le predolgo ne dobi ženina, se oče na materino prigovarjanje odloči in jo da v Ljubljano, kjer naj bi se izučila šivanja in kuhanja. Na tistem pa vsi trije upajo, da bo spotoma ujela dobrega ženina. Marica se v Ljubljani res seznani z odvjetnikom Mirkom Snojem, ki ji objavi zakon. V ljubljanski čitalnici pa zdravo kmečko dekle ugleda tudi bogat trgovec, ki se mu prav tako začne žene. Toda namesto na hčer, ki ga ne mara, se obrne rajši naravnost na očeta, kateremu zadiše šmarne petice, da je takoj pripravljen skleniti imenitno kupčijo z bogatim ženinom. Hčerko siloma odpelje iz Ljubljane, da ne bi več ljubezničila z odvjetnikom, in jo prisili, da se vda v poroko z bogatim trgovcem. Na dan ženitovanjskih pisem pa se vse srečno naključno, da pride namesto bogatega trgovca delat pisma pravi Marčin fant. Vsi so prijetno presenečeni, le oče je za trenutek hudo potrt in razočaran, pa se hitro znajde in zvedri. V svoji kmečki domišljavosti sodi, da mora biti presneto bister, komur se je posrečilo njega napetjastiti. Tak gotovo ne bo končal za plotom.

DARMOL

Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

SGARAVATTI SEMENTI S.A., PADOVA

Sementi di Ortaggi, Foraggi ecc.

Sementa za zelenjavo, krmila itd.

Chiedere offerta. — Zahtevajte ponudbo.

Zamolčani Napoleon

Za prijetje papeža je Napoleon določil in poslal v Rim generala Radeta, kateremu pa je namenjeno nalogo Miollis sporočil šele 4. julija. Radetu povelje ni bilo všeč, kakor sam priznava v nekem pismu iz leta 1814, zato se je upiral in tudi v noči prijetja znova ugovarjal. Toda Miollis ga ni poslušal, zato je moral Radet oditi na Kvirinal. V dvorcu ni zadel na odpor, kajti papež je kaj takega prepovedal, »ker je hotel izbrati za svojega branilca Boga samega«. Sicer pa bi bil oborožen odpor zamen, kajti Francozi so že zdavnaj razorožili papeške vojske, ki so kaj pomenili. Zato so napadalci popolnoma brez potrebe vdrali vrata z meči in s puškimi kopiti ter razbijali stekla na oknih.

Kardinal Pacca je komaj legel v posteljo za kratek počitek, ko mu je že prišel njegov nečak pravit, da so Francozi že v dvorcu. Ko je kardinal stopil k oknu, se je lahko prepričal, da je novica resnična, kajti potrjeval je je hruski, ki so ga povzročali vojaki, ki so vdiral vrata in okna. Kar tak je v spalnici obleki hitro tekel budit papeža, da bi mu sporočil, kaj se dogaja. Papež je mirno vstal, si ogrnil bagreni plašč ter brž pobelil v sprejemnico. Bil je že tam, ko je že omenjeni, zaradi tatvine odpušteni služabnik privedel generala Radeta.

Ko se je Radet znašel pred papežem, se je očitno popolnoma zmedel. Sam piše: »Sveto spoštovanje me je vsega prevzelo in spilo vso moč mojih duha. Ko sem se na čelu oboroženega krkla znašel pred tem možem, me je nehote po vseh udih spreletel bojazljiv trepet: nisem bil pripravljen in nisem vedel, kako naj se rešim. Kaj naj napravim? Kaj naj rečem? Kako naj začnem? V tem je bila težavnost mojega poslanstva.«

Radet si je snel čepico, se z omahujočim korakom nekoliko priplazil, potem pa z drhtečim glasom, iščoč besed, rekel, da mu je zaupana zelo neprijetna in zoprna naloga, toda da jo mora spoštati, ker je prisegel pokorščino.

»Kaj bi radi?« je vprašal papež ter vzvišeno veličastno pogledal vanj.

»Sveti oče,« je odgovoril Radet, »v imenu svoje vlade vas prosim, da se uradno odpoveste svoji svetni oblasti. Če bi se Vaša Svetost upirala to storiti, imam povelje, odvzeti vas h generalu Miollisu.«

Papež ni pokazal niti najmanjšega razburjenja, ko je odgovoril: »Gospod general, mislite, da morate spoštati cesarjevo povelje, ker ste mu prisegli zvestobo in pokorščino. Pomislite torej, koliko bolj bi morali braniti pravice Svete stolice mi, ki smo zavezani s tolikimi prisegami. Naša svetna oblast je last Cerkev in mi smo samo upravniki. Cesar lahko naredi, kar hoče, toda nikoli ne bo mogel doseči, da bi se odpovedali.«

Radet je bil še zmerom zmeden, ko je dodal: »Sveti oče, vem, da je cesar Vaši Svetosti marsikaj dolžan.«

»Da,« je pristavil papež, »in še več, za kar niti ne veste. Sicer pa, kakšno povelje imate?«

»Sveti oče!« je odvrnil Radet. »Moja naloga je trpka, toda ker se je Vaša Svetost tako odločila, vam moram povedati, da imam povelje povesti vas s seboj.«

Papež je vprašal, če mora iti sam. Ko je Radet odgovoril, da sme vzeti s seboj kardinala Pacca, je bil tako zaprosil papeža, naj bi mu skazal čast, da bi ga smel spremljati, in papež je dovolil.

Potem je papež prošil za dve uri odloga, da bi se pripravil, toda Radet je odgovoril, da za taka dovoljenja nima pooblastila, vendar pa je poslal nekega častnika straže glede tega po Miollisova navodila, dobil je odgovor, da »morata papež in kardinal Pacca takoj odpotovati«. Zato Radet papežu ni dovolil niti časa, da bi si vzel nekaj obleke in denarja.

Medtem ko se je papež mudil v sosedni sobi, mu je v nekem trenutku hotel Radet pomagati. »Ko je bila roka Njegove Svetosti,«

Brezplačni italijanski tečaji železničarskega Dopolavora

Tiskovni urad fašistične zveze objavlja:

Po navodilih, ki jih je dalo vodstvo pokrajinskega Dopolavora, je železničarski Dopolavoro uvedel brezplačne tečaje za italijansko in za svoje člane. Od desetih predvidenih delujočih redno štirje tečaji že nekaj mesecev. Ostali se bodo v kratkem začeli v raznih železniških uradih v mestu in pokrajini, da bi se mogli prav vsi slovenski železničarji seznaniti z italijansko.

S to pobudo, ki bo izpolnjena z ustnovitvijo knjižnice, katero bodo odprli za člane še ta mesec, bo Dopolavoro izpolnil svoje delovanje in izvedel nalogo, katero so mu višje oblasti poverile v korist duhovnega in gmotnega podpiranja včlanjenecv.

S štajerskega

Poroke. V Celju so se poročili: Rudolf Benko in Justina Poznič, Karl Knez in Ivana Kurik, Karl Robič in Ana Jančič, Karl Pamer in Ljudmila Mirnik, vsi iz Celja. Dalje Anton Kovač iz Celja in Marija Goršek iz Slivnice pri Celju, Alojzij Gajsek iz Zbelovske gore in Neža Javornik iz Celja.

Krznno, njegova moda in njega dobavitelji

Eno od mnogo potrebnih vrst blaga, ki je zdaj v vojnih časih posebno pridobilo v ceni in ki je prav mnogo iskano, je krznno, kožuovina. Ta je zelo dobrodošla za oblačila, bodisi da tvori sama bistveni sestavni del oblačil, bodisi kot dodatni del ali kot podlago.

Po izročilu in iz starih slik vemo, da so naši predniki zelo cenili kožuovino, saj je bil, recimo, ovčji kožuh tipičen za našo narodno nošo in ga je med drugim v likovni umetnosti mnogo upodabljali zlasti Maksim Gaspari. Pa ni bil ovčji kožuh edini, naše prednike so se radi postavljali tudi z medvedjimi, volčjimi, lisicjimi in drugim: kožuhi.

Zenske so vedno rade nosile krznno, toda pri njih je vedno odločala o tem moda. Za petične ženske je bila tik pred začetkom te vojne v visoki modi na primer platinasta lisica, ki so jo vzgajili na Norveškem.

Seveda je bila izredno draga in v Ljubljani bi lahko na prste našli tiste ženske, ki so si jo mogle privoščiti. Nekoliko cenejša, a še vedno draga, je bila srebrna lisica, prav tako doma na severu.

Pred nekaj leti smo imeli v bližini Ljubljane dve ali tri farme za rejno srebrnih lisic, ki so se pričele donosati dohodek svojim gospodarjem, pozneje so bile seveda opuščene.

Sam in tja smo videli v Ljubljani tudi kak drug dragocen kožuh, recimo sobolji ali našitke iz pravega hermelina in podobno. Zdaj je najdražje krznno na svetu pač činčila, to je kožuh nekega južnoameriškega glodalca, ki ga je težko ujeti. V Kaliforniji so že pričeli tega glodalca gojiti na farmah. Celu v Ameriki je bilo to krznno tako drago, da so si ga mogle — vsaj pred vojno — privoščiti le najbogatejše dolarke milijonarke. V Evropi najbrž še ni bilo ženske, ki bi imela krznno činčile.

Naše ženske se morajo seveda zadovoljiti — in to že pred vojno, še bolj pa med sedanjo vojno — z mnogo cenejšimi, toda še vedno dra-

žek. Že zlepa ga nismo videli tako v pravem elementu. Tu in tam bi sicer še veljalo kaj ugledati, približati sodobnemu okusu in omiliti, odmakniti od roba prepada, vendar pa je osnovna zamisel posrečena in veliko pripomore k živosti veseligrice. Pavletova soigralka, dekla Neža, je značilna podoba vaške zarjave samičke. Živo nam jo je predstavila Rakarjeva. Gotovo je bilo njeno besedilo v vsej igri najtčši oreh in bi ga mogoče ponekod še kazalo nekoliko otrebiti prehudih pridigarjskih vlozkov, ki so bili prava preskušnja naše igralk. Priznati pa moramo, da jo je dobro prebila. Ljubljanskega odvjetnika dr. Mirka Snoja je umirjeno in dobro zaigral Drenovec. Kljub pitilemu besedilu je znal s svojim nastopom postaviti na oder celega človeka. Tudi epizodne vloge notarja (Košuto) ter obeh prič (Gorinšek in Benedičič) so bile dobro naštudirane in z ljubeznijo podane.

Ob koncu moramo še enkrat poudariti silno spretnost režiserja Milana Skrbinskega, ki je s tako ljubeznijo in skrbjo postavil našo, nekako klasično veseligojo na oder. Najšibkejša je bilo (seveda) po Ogrincevi krivdi) drugo dejanje, tretje pa je bilo prav dramatično razgibano in napeto. V tej podobi se more Ogrinceva veseligoja mirno kosati z marsikatero sodobno veseligojo in jih bo veliko preživela, saj je kljub svojim pet in sedemdeset letom še vsa čila in živahna.

piše general, »v moji, nisem mogel zadušiti čustva spoštovanja, ki me je docela prevzelo, da sem spoštljivo poljubil sveto roko in ribičev prstan.« Dobri Radet je sklenil, da se bo celo umaknil, da bi mogel papež komur koli zaupati svoja naročila, skrivnosti in vrednosti. Toda papež je odgovoril: »Če ne skrbimo za svoje življenje, bomo toliko manj skrbili za dobrino tega sveta.« — In papež je vzel s seboj samo brevir ter odšel po stopnicah svojega dvorca kot Napoleonov jetnik.

Ob 3.55 zjutraj je papež s kardinalom Pacco stopil v kočijo. Radetu, ki ga je vprašal, če mu je dobro, je odgovoril: »Dobro. Naš Gospod je več trpel.« Medtem je straža zaklenila vsa vrata kočije in spustila zaveso ter jih pritrdila z žebli.

Tudi Piju VII. so se spolnile besede, ki jih je Jezus rekel svojemu prvemu namestniku na zemlji: »Ko se postaraš, boš raztegnil svoje roke, in drug te bo opasal in odvedel, kamor nočeš.«

Miollis pa je sporočil Napoleonu, da je splošni ukaz in prijel papeža.

Potovanje ujetega papeža.

Kakor se je Radet pokazal vlnudnega in vzgojenega, toliko bolj je bilo nevedno častnika, kar je napravil Miollis, ko se je v obširnem poročilu Napoleonu o prijetju papeža zatekel k nizkotnim lažem, ko je na primer pisal: »Papež se je upiral za nasipi... Radet je mogel priti na Kvirinal samo tako, da je vdrl vrata in zidove (!). Papež se je obdal z vsemi (!) svojimi kardinali in prelati, ki so morali potrditi njegov način upiranja.« (Poročilo z dne 6. julija.) Naslednji dan 7. julija je hotel dokazati, da je bilo prijetje papeža potrebno, ker je pred tem kazalo, da bo izbruhnil upor.

In vendar pravi kardinal Consalvi, da je bil Miollis »nesebičen, trezen, odločen, premišljen, preprost in nepodkupljivo pravičen mož«. Zato je kaj težko razumeti, kako neki je mogel kaj takega poročati, toliko bolj, ker z visokih vojaških stopenj ne poročajo svojim najvišjim poveljnikom tako nasprotno resničnosti, lažljivo in napačno — posebno ne tedaj, če je poveljnik tak, kakršen je bil Napoleon, s katerim se ni kazalo šaliti.

DRVARSKA MARIJA

TOMAŽIČ JOŽE

BERANEK JOŽE

1.

V starih časih je na hočki graščini na podnožju zelenega Pohorja živel ubog pastir. Po ravnem Polju okrog lepih Hoč je pasel graščinsko živad in svoje uboštvo, ki ga je tako živo občutil, kadar koli je zagledal belo graščino nad Hočami. Prenekokrat je vzdihoval nad svojim siromaštvom ter si želel:

»O, ko bi bila ta graščina nekoč moja! Vse na svetu bi dal zanjo, samo da bi postal bogat hočki graščak, da bi takrat bil srečen!«

2.

Nekoč, bila je že kasna večerka, pozno popoldan, ko si na močvirnatem travniku zakuri ob divje razrastli koreninah starega drevesa. Razpihal je svoj pastirski ogenj, in ko je zagorel brez dima, je sedel ob njem in sanjal:

»Če bi bil srečen graščak, mi ne bi trebalo zarana vstajati ter goniti živad na pašo, ne kidati gnoj, niti jeziti se z zavračanjem živadi, ki sili vedno v škodo! — Če bi mi zlojed pomagal do denarja in bogastva, bi mu po smrti pustil celo dušo!«

Gauleiterjeve besede štajercem

13. t. m. zvečer je govoril štajerski gauleiter dr. Überreither na velikem zborovanju nemške delovne fronte štajercem. V začetku je poudaril, da je sklical zborovanje zato, ker sinatra prvič za potrebno, da se vodstvo obrača na svoje pristaje zlasti tedaj, kadar so v težkih dneh posebej potrebni vodstva, drugič, da jim poroča o svojem obisku v glavnem stanu in tretjič, da razloži ukrepe, ki se bodo v prihodnjih tednih in mesecih izvedli in o katerih ni debate, saj jih zahteva bodočnost naroda. Opozoril je dalje, da zimska bitka, ki ni zahtevala le ljudi, ampak tudi mnogo orožja, še ni končana. Biti bo treba še posebno zmogovito bitko, za to pa bo potrebno še več vojakov, še več orožja. Prav zato so se že dobrovoljno javili delavci, da bodo ob nedeljah delali za oborožitev. Poleg tega so bili odrejeni ukrepi, ki bodo po vestnem načrtu izvedeni, tako zlasti zapiranje obratov, ki bo sicer marsikoga zadelo, ki ga pa je treba prenesti. Na ta način bodo namreč sproščene nove sile, ki bodo šle ali naravnost na fronto ali pa bodo usmerjene k izdelovanju za vojno važnih naprav. Prav tako bodo tako pridobljene delovne sile lahko nadomestile za borbo sposobne, ki so še v delavnicah. Pokazal je na pomembnost ukinitve obratov, čeprav videz tega ne kaže. Če se ukine obrat, v katerem sta le dve ženi in vaju, niso sproščene samo te tri sile, ampak je odpadlo tudi delo poštarja in vseh drugih, ki so imeli kakršne koli opravke s tem obratom; prihranjena pa je kurjava in razsvetljava. To je v posameznem primeru malenkost, v množici pa lahko pomeni cele polke. Krojaški obrati se bodo na primer združili v popravilnice, ki so vedno bolj potrebne. Ker novih oblek ne bo zadosti dobili, bo treba čimveč krpiti. Zunanost ljudi se bo pač nekoliko spremenila. Toda bolje je hoditi leto dni v zakrpani obleki, kakor pa živeti kot sušen stoletja v cunjah. Seveda je treba dobro premisliti, koliko krojaških obratov bo treba združiti v popravilnice, da bodo res sposobne za delo.

Večina pa nima toliko oblek, da bi mogla dolgo čakati na popravila. Isto velja tudi za čevlje. Zato bodo ohranjeni v glavnem le obrati, ki so važni za obleko in prehrano. Po-

skrbjeno je tudi, da bodo povsod delovne moči pravilno uporabljene. Tudi posebne učilnice in vadnice, kjer se bodo vajenci in pomočniki navadili novega dela, se pripravljajo. Vsi ukrepi za totalno mobilizacijo v domovini in za povečanje izdelovanja orožja so utemeljeni z dejstvom, da kriči fronta po orožju in vojakih in da je od vsakega posameznika odvisno, če bo vojak, ki orožje potrebuje, to tudi dobil. V sedanjem času je namreč nemški narod ščiteno Evrope. Nikogar razen Nemčije namreč ni, ki bi bil sposoben ustavljati se strahotnemu potencialu, ki se je nagrmadil na vzhodu. Prav na tem lahko spoznamo, kako satansko je bilo izdajstvo, ki so ga zahodne velesile zagrešile, ko so nemškemu narodu v njegovem boju proti

Mestni zelenjadarski tečaj

Lansko obdelovanje vojnih vrtov je po vsej Ljubljani pokazalo najboljšo voljo prebivalstva, da bi pridelali čimveč zelenjave in sploh vrtnin ter si s lastnimi pridelki pomagali v sedanjih razmerah. Že lani se je pa tudi pokazalo, da skoraj povsod manjka za vrtnarska dela potrebne strokovne izobrazbe in izkušenj, ter zato tudi ni bilo takega uspeha in tako bogatih pridelkov, kakršne bi želeli in smeli pričakovati pri ljudeh, ki že dolgo obdelujejo vrtove.

Mestna občina je tudi letos še pomnožila razsežnost za obdelovanje manj premožnim slojem oddanih zemljišč, razen tega je pa župan, general Leon Rupnik, ukazal prireditve cele vrste predavanj, ki bodo na raznih krajih mesta.

V ponedeljek, 22. t. m. bodo predavanja v Dravljan v prostorih gostilne »pri Miheljnu« na Vodnikovih cesti št. 287.

V torek, 23. t. m. bodo predavanja v Kerkovi gospodinjski šoli v Šiški.

V sredo, 24. t. m. bodo predavanja v ljudski šoli na Barju.

V četrtek, 25. t. m. bodo predavanja v telovadnici ljudske šole na Viču.

V petek, 26. t. m. bodo predavanja v deškem vzgajališču Selo v Mostah.

tudi moj padec iz bogastva v uboštvo nenaden in nič manj čuden.

Dik je pogledal umazanega Amerikanca, ki mu je sedel naproti.

»Vi menite, da ste se mogli leta 1917. prav tako maskirati za berača, čeprav ste bili zelo bogati, kot vam je uspelo danes, ko ste dokazali, da so vam celo žabarji nasledili ter povedli na kraj, ki so ga izbrali za svoj napad.«

»Da, tako je,« je menil Amerikanec Broad.

»Jaz bi vsekakor želel, da bi ostali to, kar v resnici ste. Amerikanec nikakor ne morem reči, da bi ga izgnal iz dežele, ker bi to zvenelo zanj kot kazen.«

Joshua Broad je vstal. »Te besede so zame dobrohoten migljaj in zelo ljubezniva grožnja. Odslej naprej bo Joshua Broad zopet častivreden član človeške družbe. Edino eno prošnjo imam do vas, gospod kapetan, in ta je, da mi ne odvzamete dovoljenja za nošenje orožja, ki mi ga je izdala policija.«

»Dovoljenje za nošenje orožja?« se je začudil dik.

»Da, kajti za svojo osebno varnost imam pri sebi vedno dva samokresa. Dovoljenje za nošenje obeh pa kot rečeno tudi imam. Mislim, da bo kaj kmalu prišel čas, ko mi tudi ta dva samokresa ne bosta mogla dosti pomagati,« je pripomnil Joshua Broad.

Gospod Maitland se polepša.

V Queens Hallu je bil velik violinski koncert (Queens Hall je ena najlepših londonskih koncertnih dvoran. Op. prev.) in dejstvo, da bo na tem koncertu nastopil največji violinski vseh časov, je v lepo dvorano kljub vročemu letnemu času privabilo rekordno število ljubiteljev lepe umetnosti. Sredi dela se je spomnil tudi kapetan Gordon, da je tudi on že zdavnaj naročil vstopnico za ta koncert. Čutil se je od dela precej utrujenega, posebno zaradi raznih dogodkov v zadnjih dneh, ki so mu bili še vsi zagonetni in nejasni. Tudi slabe volje je bil. Pismo, ki ga je danes jutraj prejel od lorda Farnleya, zunanjega ministra, ga je pozivalo k temeljitemu delu in izražalo željo, naj bi bil kmalu ukraiden dokument — trgovska mednarodna pogodba — na kraju, odkoder je izginila. To pismo je bilo viden znak ministrske nerazumevanja za položaj, katerega je zavzemal. Že precej časa se je že namreč šušljalo, da bo moral minister podati ostavko, sicer bo ta važna listina prišla kaj kmalu spet na svoje mesto. Ton tega pisma je bil pa tak, da je Gordona bolj zmedel, kakor da bi mu dal vzpodbude in veselja za uspešno iskanje zločincev. Kljub vsemu temu pa se je dik odločil, da se vsaj za nekaj ur otrese vseh skrbi in pojde na koncert. Želel si je množico ljudi, sijajnega

londonskega občinstva, ki ga privabijo velike prireditve in premiere. Želel si je odhiti, ki ga je bil tako potreben. Vedel je, da bo koncert nanj pomirjevalno vplival, da se bo malo razvedril in znebil vsakdanjih skrbi, ki ga tarejo že od vsega začetka delovanja proti žabarjem. Poklical je svojega šoferja, naj pripravi avto. Vendar se je v zadnjem trenutku premislil, ter raje najel prvega avtoizvoščaka, ki ga je srečal na ulici. Čez kratek čas je že bil v koncertni dvorani. Bil je eden izmed dveh tisočev navdušenih poslušalcev, ki so občudovali velikega mojstra. V odmoru je šel v večjo koncertno dvorano. Prvi, ki ga je spoznal, je bil policijski uradnik osrednjega policijskega urada. Drugi tajni agent je stal na stopnicah, ki so vodile v kadišnico. Tretji pa je kadiš cigareto pred vežo. Že je pokadil cigareto ter hotel odvrči ogorek, ko se je pred vodom ustavila sijajna limuzina. Iz nje je najprej urno skočil šofer, krasno oblečen takaj pa je hitel odpirati vrata razkošne limuzine. Samo »gospod je izstopil. Dik ga je takoj spoznal. Bil je Erza Maitland.

»Sveta nebesa!« je zaslišal vzdih, niti nekoga za hrbtom. Ko se je ozrl, je videl Elka, ki je bil oblečen v frak, ki ga je imel že desetletja. Oba sta obstala ko pribita ob začudenja. Kajti ne samo to, da se je Maitland pripravljal v takem avtomobilu, oblečenem v okrašenem s srebrnimi vložki, ki bi bil, čast tudi kakšnemu knezu...

Ljubljana

Koledar

Sobota, 20. svečana: Sadot, škof in mučenec; Eleverij, škof in mučenec; Nil, škof in mučenec; Leon, škof.

Nedelja, 21. svečana: 1. predpostna nedelja; Irena, devica; Feliks, škof in mučenec.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo vršil od sobote ob 20 do ponedeljka ob 8 zjutraj mestni višji zdravnik dr. Cihor Fran, Štefanova ulica 7.

Zdravstveno predavanje. Sindikat hišno-gospodinskih poslov priredi jutri, v nedeljo, dne 21. februarja ob pol 3 popoldne v dvorani Pokrajinske delavske zveze predavanje o zdravju. Predavala bo gospa dr. Žitko Jožica. Ker je predavanje zelo aktualno, vabimo vse služkinje, da se ga zanesljivo udeležijo. Vstop je brezplačen. Odbor Sindikata hišno-gospodinskih poslov.

Tudi VIII. simfonični koncert, ki bo prihodnji ponedeljek, ima na svojem sporedu skladbe, ki so se močno uveljavile na koncertnih sporedih vseh velikih simfoničnih koncertov. Zastopane so štiri literature. Vsaka s svojimi pomembnimi deli. Na sporedu imamo predigro in medigro iz operne literature, znameniti klavirski koncert s spremljevanjem orkestra (solist Bojan Adamič), prisrčno idilo iz češke literature, ljubko glasbeno sliko iz italijanske in izrazit valček slavnega ruskega komponista. Vse ta spored bo izvajal naš odlični in neutrudi simfonični orkester v impozantnem številu, skoraj do 70 godbenikov, pod vodstvom spoštovanega in velezaslužnega dirigenta Draga Maria Šijanca. Koncert bo v ponedeljek, dne 22. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki unijski dvorani.

»Pričarani žene«, burka in treh dejanjih, bo uprizorjena v nedeljo ob petih popoldne v frančiškanski dvorani. Domača zgodba o spletkah pri ženitvi med nevoščljivimi sosedi za bogatega ženina iz daljne Amerike vas bo držala v napetem pričakovanju od začetka do konca predstave. — Za igro je zelo veliko zanimanja. Predprodaja vstopnic v soboto ob 17. do 19. ure in v nedeljo ob 8. ure dalje pri dnevni blagajni frančiškanske dvorane.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sobota, 20. febr. ob 17.30: »Mirandolina«. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Nedelja, 21. febr. ob 14: »Deseti brate«. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: »V Ljubljani jo dajmo!«. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Opera:

Sobota, 20. febr. ob 17: »Zemlja smehljaja«. Izv. Nedelja, 21. febr. ob 16: »Thais«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Sprememba repertoarja

Zaradi nenadne obolevnosti Elze Karlovčeve, ki poje Hrustaj-babo v Humperdinckovi operi »Janko in Metka«, je današnja premiera odpovedana.

ROKODELSKI ODER

Nedelja, 21. februarja ob 5 popoldne. Vse-seloigra: »LAZNIVEC«. Opozarjamo, da si preskrbite z uradi navala vstopnice v predprodaji, ki bo v nedeljo popoldne točno od 10 dalje in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova 12-I., desno.

ter o vseh delih, ki so med letom potrebna za umno zelenjadarstvo.

Popoldne od 14 do 17 bo vsakokrat predaval naš znani strokovnjak, viš. vrtnarski nadzornik Josip Strekelj, o kulturi in vrstah ter tudi o obrambi raznih kapusnic, stročnic ter čebulnic proti škodljivcem. Poleg njega bo pa predaval o solatnicah, raznih špinajah, paradiznikih, korenju in o raznih dišavnicah, nadzornik mestnih nasadov Anton Lap.

Slehernemu je s temi predavanji dana prav lepa prilika, da se nauči najpotrebnejšega, kar mora znati in vedeti, če hoče s pridom obdelovati svoj vrtni ali vojni vrt. Tudi najbolj izkušeni vrtnar se bo pri teh predavanjih še marsikaj naučil in izpopolnil svoje dosedanje znanje in izkušnje. Večina predavateljev je našim prijateljem vrtnih že znana, saj imamo med njimi prve strokovnjake in najbolj priljubljene predavatelje v tej stroki, zato pa še posebno opozarjamo vse začetnike in začetnice, naj žrtvujejo vsaj en dan za prepotrebni pouk, da njih delo na vrtovih ne bo neplodno in jim jesen ne bo prinesla prevelikih razočaranj. Če bodo vsaj en dan pazljivo poslušali predavanja in si beležili najvažnejša navodila, bodo imeli veliko korist in tudi veliko veselje z letino. Priprani smo, da bodo predavanja vzgojila dolgo vrsto zelenjadarjev, ki bodo tudi še v mirnih časih z veseljem in s pridom izkoriščali pri teh predavanjih pridobljene in preizkušene nauke.

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

»Da,« je prikimal dik. »Toda, povejte mi, čemu se vi še toliko zanimate za žabarje?«

»Da. Toda le iz čistega veselja in potrebe po pustolovščinah,« je odgovoril Broad.

»Sem bogataš in nimam nobenega opravka ter se sila zanimam za kriminalistiko in zapletene dogodivščine. Pred leti sem prvič slišal o žabarjih. Vzбудili so mojo fantazijo in takrat sem sklenil, da jih odkrijem.« Mirno je prenesel Dikov ostri, prebadajoči pogled.

»Rad bi vedel, na kakšen način ste obogateli,« ga je vprašal dik. »Med svetovno vojno ste prišli v Anglijo z živinskim transportom in ste imeli nekako dvajset dolarjev v žepu. To ste sami pripovedovali Elku o svojem prihodu in trdili, da govorite resnico. Mene vi namreč prav tako zanimata, kakor zanimajo vas žabarji. Jaz sem namreč že dobil o vas nekatere dobre podatke in informacije. Prišli ste v Anglijo leta 1917. in zapustili ladjo. V maju 1917 ste se pogajali za nakup stare bajte v bližini Hampshirea. Tam kaj ste stanovali, potem ko ste stano baje popravili in zakrpani, kakor sem mogel odkriti, s tistimi borimi dolarji,

ki ste jih prinesli s seboj. Nenadoma pa ste izginili ter se prikazali šele na božični večer istega leta v Parizu. Vi ste bili domnevno tisti, ki je o priliki zračnega napada rešil življenje neki družini, ki je bila zasuta v kleti. Vaše ime je bilo zabeleženo pri policiji, da bi se vam izplačala nagrada za to izredno požrtvovalnost. Policijsko poročilo francoske policije pravi dalje tudi, da ste bili precej revno oblečeni. Smatrali so, da ste ameriški vojaški begunec. Že meseca februarja pa ste bili v Monte Carlu s polnim žepom denarja in najzbranejšo garderobo.«

Joshua Broad je ostal nepremičen med vsem tem pripovedovanjem. Le v ustnih kotih neobritega obraza mu je bila vidna sled smehljaja.

»Toda, gospod kapetan, v Monte Carlu pa mora človek že imeti dovolj denarja!«

»Oni, ki ga je tjakaj dovolj prinesel,« je rekel dik in nadaljeval: »Saj nikakor ne mislim reči, da ste si denar pridobili na nepošten način. Edino to ugotavljam, da je bil vaš nenaden skok iz ubošva v bogastvo, milo rečeno, zelo zanimiv.«

»To je tudi res,« je hitro pritrdil Amerikanec. »In po mojem mnenju je

Počasi zdaj le že prihaja spoznanje, da ne gre za Nemčijo ali za os, temveč za Evropo

Sedanj položaj na vzhodnem bojišču — piše poročevalska družba »La Correspondence« — je vzdrnil tiste, ki so bili slabo razpoloženi, ali jim je bilo vsaj vseeno, kako poteka boj za bodočo usodo Evrope. Zlasti v nevtralnih državah zdaj že počasi prihajajo do spoznanja, da v boju z boljševizmom ne gre za Nemčijo ali za Os, pač pa v resnici za vso Evropo. Počasi že razumejo, da

v boljševiški Evropi ne bi bilo nevtralnih »otokov blagostanja«

in da družabni red, ki tvori v veliki večini evropskih dežel temelj socialne zgradbe, ne bo preživel zmage boljševiške Rusije.

Proti takšni reakciji na dogodke, ki se odigravajo na vzhodnem bojišču, gotova propaganda, ki jo vodijo iz Londona, postavlja trditve, da Velika Britanija in Združene ameriške države ne bi nikdar dopustile popolne zmage Sovjetske zveze. Anglosaksonske države naj bi skupno jamčile svobodo ter politično in socialno varnost evropskih narodov (razen Nemčije in Italije) pred Sovjetsko Rusijo. Ista britanska propaganda pripominja, da je vse to, kar se sedaj dogaja, britanska politika pričakovala. Narodni socializem in boljševizem da se bosta borila toliko časa, dokler nazadnje ne bosta oboje »likvidirana«. Po tej vojni da niti Nemčija niti Sovjetska zveza ne bo dobila nadvlade nad Evropo. Edini, ki bi bili zmožni urediti evropsko celino, da bosta Amerika in Britanija.

Glavo v neseč, kakor noj

V vseh časih so živeli močje — pripominja k temu »La Correspondence« — ki so v trenutku bližajoče se nevarnosti vtaknili glavo v pesek kakor noj. V pojasnitev, kakšni so ti prostovoljni slepci, se zdi, da je na mestu opozorilo, ki ga je izrekel mož, o čigar veljavi ni mogoče dvomiti. Lord Beaverbrook, ena najpomembnejših osebnosti v Veliki Britaniji, velik Churchillov prijatelj, mož, ki mu Churchill zaupa vse, kar se razgovarja z Rooseveltom, je govoril v zgornji zbornici o angleški politiki do Rusije in o angleških pošiljkah Rusiji, ki so po mnenju lorda Beaverbrooka še vedno nezadostne. Pozival je lorde, naj se z vsemi silami zavzemajo za to, da bi Anglija poslala v Rusijo več, kakor pa je pošiljala doslej. V svojem odgovoru na nekatere pripombe članov angleške zgoraj zbornice je lord Beaverbrook dejal dobesedno: »Samo bedaki lahko mislijo, da bi bila popolna ruska zmaga lahko nevarna za britanski imperij. Vsak pameten človek v britanskem imperiju bo od veselja poskakoval,

ko bo Rusija zmagala in vzpostavila svoje gospostvo nad Evropo.«

Ta Beaverbrookova izjava pa ni osamljen primer. Ameriški list »Washington Times« prinaša članek, ki v njem stoji zapisano dobesedno tole: »Nihče v Združenih ameriških državah se ne bo začudil, če si bo Rusija hotela priključiti dele Poljske, Besarabijo, Moldavijo, Dobružo, Bolgarijo in Jugoslavijo in raztegniti svoj vpliv do Perzijskega zaliva.«

Nek drug ameriški časopis pa piše:

Bela hiša se je naveličala, da bi jo vsakih 20 let vlekli v evropske vrtince

in se ogreva za misel, prepustiti Sovjetski zvezi, da ona ustvari trajen red v Evropi.

Te besede brez dvoma dokazujejo, da so se Amerika in Anglija na eni ter Sovjetska Rusija na drugi strani sporazumele glede tako imenovane »nove ureditve Evrope po vojni«.

Samo norec lahko misli, da bi v primeru ruske zmage Angleži in Amerikanci mogli prekršiti ta dogovor z Moskvo. Če Nemčija podleže v boju z boljševizmom, to se pravi, če niti najmočnejša vojska na svetu ne more premagati rdeče armade, se ruski val prav gotovo ne bo ustavil pred nekaj angleškimi in ameriški bataljoni. Ni prav nič važno, kaj bi v tem primeru Amerikanci in Angleži radi storili. Odločilno bo dejstvo, da tedaj ne bodo mogli storiti prav ničesar.

Sicer pa Beaverbrookove besede kažejo, — pravi na koncu svojih izjav — »La Correspondence« — da v Angliji danes prav tako, kakor vedno prej

ni nobenega čuta odgovornosti za Evropo

Od časov kraljice Viktorije se je Anglija oddaljila od Evrope in od tega časa dalje ni več evropska sila v pravem smislu besede. Vedenje Velike Britanije pojasnjuje njen zemljepisni položaj. Anglija leži na robu Evrope. Celina kot taka, to se pravi, usoda držav in narodov, ki žive na evropski celini, Angležem ni prav nič pri srcu in isto se lahko reče za politični in socialni red. Tudi ta jim ni pri srcu. Republika, monarhija, boljševizem — to je za Angleže vseeno, samo da je celina razdeljena in oslabiljena. Če to stori boljševizem, toliko bolje. Tak je smisel Beaverbrookovih besed. Ob njih bi morali spregledati tudi tisti, ki si še vedno delajo utvare glede uomena angleško-ruskega zavezništva.

Podnebne razmere v Tuniziji

Dežela, ki dokazuje, kako je pri vojskovanju treba močno računati tudi s podnebjem

Pri vseh vojaških nastopih, zlasti pri onih na izvenevropskih tleh, igra podnebje vedno pomembno vlogo in je včasih celo odločilne važnosti. To so morali upoštevati na primer že Ksenofon, Hadrijan, Aleksander Veliki in Scipion Afriški. Tega činitelja dalje niso smeli zamemarjati križarji in Napoleonove armade.

Vojne v prekomorskih deželah in daleč od evropske civilizacije so zelo težavne zlasti sprčo vremenskih nevarnosti in pomanjkanja dobrih prometnih zvez. Sodobni način vojskovanja je te težave s pomočjo tehnike res nekoliko omilil, vendar jih ni popolnoma odstranil. Zato naj ne bo odveč pregledati podnebne razmere onih pokrajin, na katere se je vojna raztegnila.

Zadnja dežela, ki jo je zadela vojna, je Tunizija. Tunizija je ena najmanjših pokrajin na afriški celini. Meri le 125.000 štiriinšestdeset kilometrov, kar ni niti polovica Italije. Dežela se razteza od vzhoda proti zahodu v dolžini 120 kilometrov, od najsevernejše točke Tunizije pa do najjužnejše je komaj 400 kilometrov daleč. Medtem ko so podnebne razmere na predelu Rim-Taranto skoraj povsod enake, je na 400 kilometrov širokem pasu v Tuniziji

več podnebnih pasov,

ki so povsem različni. Podnebje prehaja od sredozemskega prav do puščavskega. Na tem pasu so ravnine, griči, gore, visoke planote, usadi, nizine, kotanje, stepe in puščave. Med obrežnimi gorami gorske verige Atlas, katere vrhovi nihajo med 500 in 1200 metri višine, in med morjem je ozek obmorski pas, ki se proti vzhodu razširi v rodovitno planoto ob izlivu

največje tunizijske reke Medžerde. Tu leži Tunis, ne daleč od razvalin nekdanje Kartagine. Iz doline reke Medžerde se dviga tunizijska visoka planota, ki polagoma preide v gorsko verigo saharjskega Atlasa. Kakor na visoki planoti, tako tudi na gorah lahko zimsko podnebje dobi popolnoma evropski značaj, in to s številnimi padavinami v obliki dežja ali snega. Padavin je veliko, ponekod celo 1500 mm na leto. Zato pritekajo z gora številni potoki in hudourniki. Tunizijska visoka planota močno spominja na srednjeevropske višine, gore pa so pokrite z obširnimi hrastovimi gozdovi. Prometne zveze so tu povsod zelo težavne. Največ dežja pade spomladi in jeseni, medtem ko so zime in zlasti

poletja izredno suha.

Vzhodno od gorske verige se razprošira tako imenovani »Sahela«, ozemlje, kjer ne pade na leto niti 400 mm dežja in vlada tam zaradi tega taka suša, da ne uspeva nobena vrsta žita. Razprostirajo pa se na tem predelu obširni oljkovi gaji. Vodo, ki je nujno potrebna za obdelovanje polja, dobivajo iz zemlje s pomočjo vodnjakov. V bližini obale je morje razmeroma nizko in ne dosega niti deset metrov globine. Poleti se voda ogreje do 32° C, kar povzroča močno izhlapevanje morske vode, ki se zopet vrača na zemljo v obliki padavin. Čim bolj gremo proti jugu, tem bolj izginja ta značilnost in se pojavljajo stepski, predpuščavski in puščavski predeli. Gore so gole in brez rastlinstva, dežja je vedno manj, rodovitna zemlja izginja in se spreminja v peščena in skalovita tla. Poleti doseže

temperatura celo 50° C.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

245

Ta beseda je Neronu vzbudila odločilno misel. Dejal je: »Da, maščevanje zahteva žrtve!«

V duhu je že iskal žrtve, ki bi mogla pomiriti razjarjeni Rim. Čez čas je vstal, naperil prst proti Tigelinu in rekel:

»Tigelin, ti si zažgal Rim!«

Vsi so onemeli, zakaj iz cesarjevega glasu so spoznali, da se Neron zdaj ne šali in da je nastopila ura strahu in groze. Toda Tigelinova resnica, ki mu jo je vrgl cesar v obraz, ni strla. Prihulil se je kakor pes, ki hoče ugrizniti, in počasi dejal:

»Zažgal sem Rim, preja-

snal a na tvojo zapoved!« Gledala sta se kakor dva zla duhova, potem je Tigelin strupeno pristavil:

»Ljudstvo se upira, božanstveni Mar hočeš, naj se začne pontati že pretorijanci?«

246

Vsem navzočim je občutek groze stisnil srce. Tigelin je bil vrhovni poveljnik pretorijancev, cesarske telesne straže, in njegove besede so zvenele kakor grožnja. Neron je razumel in lice mu je pokrila bledica.

Tigelin se je priklonil ter odšel z mirnim, zaničljivim obrazom.

Neron se je potem obrnil k Petroniju, naj bi mu on svetoval. Petronij je vedel, kaj bi ljudstvo potešilo, naj Neron njega imenuje za prefekta pretorijancev in izroči Tigelina ljudski jezi, pa bo v enem dnevu mir. Toda kaj takega bi pomenilo delo, napore, za to pa je bil Petronij prelen. Ni se mu ljubilo in rekel je samo, naj cesar odpotuje v Grčijo ter pozabi na Rim in njegove skrbi. Neron je ta nasvet razočaral:

Veter je tako močan, da povzroča po cele dni trajajoče viharje. Pozimi pa pade živo srebro celo nekaj stopinj pod ničlo. Pridelek v teh krajih je malenkosten in ne zadošča potrebam prebivalstva.

EIAR - Radio Ljubljana

Sobota, 20. februarja. 7.30 Pisana glasba — 8. Napoved časa. Poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Simfonična glasba — 13. Napoved časa. Poročila v italijanski — 13.10 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Orkester Cetra, vodi dirigent Barzizza — 13.45 Operna glasba na ploščah — 14. Poročila v italijanski — 14.10 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. Operetna glasba —

15. Poročila v slovenščini — 15.15 Pokrajinski vestnik — 17. Napoved časa. Poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Godalni orkester, vodi dirigent Angelo — 17.40 Operna glasba na ploščah — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Napevi in romance — 20. Napoved časa. Poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Lirična prireditve družbe EIAR: Verdi: Traviata. V odmorih: predavanje v slovenščini, poročila v italijanski.

Statve-mehanične kupimo. Vse širine! Ponudbe je poslati upravi »Slovenec« pod »Statve-1090c.

Pomaranče in suhe gobe prodaja Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova cesta 29.

Seno in slamo kupuje Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova cesta 29.

TONJE GLAVAN:

Zemlja je zadihala

IZVIRNI ROMAN

Šele zdaj se je Boštjan spomnil, da ga vikata. Ne, to ne gre. Kmetje se vsi tikajo, posebno starejši mlade. Tako je navada. Kmetoma je bilo res nerodno, ker nista vedela, bi ga tikala ali ne. Iz previdnosti sta ga raje vikala.

»Pa me ni treba vikati. Mlajši sem od vas.«

Nekoliko sta se branila, pa samo navidezno.

»Ampak še ti naju.«

Segli so si v roke in kmeta sta se predstavila. Prvi je bil Šmarnik s Fuzin, drugi pa Gliha iz Zafare. Sedaj se ju je spomnil tudi Boštjan.

»Koliko časa sem bil v Ameriki, sprašujeta,« je potlej pričel Boštjan in se udobno razpoložil. »Tako nekaj nad tri leta. Če bi ne zvedel, da gre bratov grunt na kant, bi še ostal. A pisali so mi, zato sem zbral svoje stvari in šel. Kaj sem hotel drugega!«

»I, kajpak, kajpak,« je kimal Šmarnik.

»Najpametnejše, fant!« je pridral še Gliha in si naložil tobaka v usta. »Zdaj boš pa grunt kupil?«

»Mh, bom.«

»Si bil pa šparoven,« ga je pohvalil Šmarnik.

»Moral sem.«

Cez čas je spregovoril spet Gliha:

»Ampak hudo bo. Neki Suho Krajinec, kaj jaz vem, kako se piše, hoče kupiti Jernejčev grunt za vsak denar. Bogat je ta zlodej. Pravijo, da ima v bližini toliko denarja kakor berač uši. Huda bo, ti pravim. Moral ga boš kako pretentati, če znaš.«

»Višjo ceno bom zaklical,« je povedal naravno Boštjan.

»Škoda denarja, ki ga tako prav za prav samo stran mečeš.«

»Ne, zakaj?«

»I, zakaj,« se je smejal Gliha: »Poglej, Boštjan, ti moraš brata pregovoriti, da ti da grunt, ti mu plačaš dolgeve in mu izgovoriš dosmrten kot. Za na vrh mu vrzi pa še kakšno merico vina in žganja, da ne bo jezen. Samo preveč nikar, ta ga pije čez mero!«

Boštjan se je razveselil njegovega nasveta.

»O, tako pa, tako! Ta misel je vredna litra vina, če ne več. No, v trgu vas povabim. Dobro, da ste mi povedali, če ne bi me ta Krajinec lahko ugnal v kozji rog. E, pa me ne bo Boglonaj, Gliha, liter vina dobiš.«

Gliha se je mugal.

O, jaz jih uganem, ne Šmarnik? Saj veš, kako je bilo s tvojo telico. Crknila bi, če bi je prej ne prodal, in ti bi bil ob denar. O, nisem neumen, ne, kakor pravijo, da zgledam.«

»Kdo pravi, da si neumen,« se je pošalil Šmarnik. »Samo piči te včasih ali pa te drži mora.«

Gliha je smeje zamahnil z roko.

V daljavi se je prikazala na hribu farna cerkev; sprva majhna, da so jo komaj razločili, a postajala je zmerom vidnejša, večja in lepša. Počasi so že lahko razločili njena krmežljava okna v zvornikih.

»Kaj pa tehan, je še živ?« je pobaral Boštjan.

»O, šel! Kaplana pa imamo samo enega. Drugi je šel študirat. Pravijo, da je odprte glave in se je šel učiti za dohtarja, pa ne za takega, ki ljudi zdravi. Saj ne vem, kako se že temu pravi...« je pojasnjeval Gliha, ki je v Zafari lahko marsikaj zvedel iz župnišča.

Trg je bil pred nosom. Sivi grad je ponosno gledal na vse strani, varoval hiše, hišice in tržne kajže. Naproti so jim prileteli otroci, kričali, se vzpenjali na stopnice, se prekucevali in padali po tleh. Kadar je prispel v trg poštni voz, je bilo otroško veselje zmeraj najlepše...

»Amerikane sva vam pripeljala; je zavpil Šmarnik in na stečaj odprl gostilniška vrata, da sta mogla Boštjan in Gliha vstopiti. V gostilni je bilo precej ljudi. Vsi so se ozirli v prihajajoče.

»Tako, Amerikanca? Mar si ti Amerikanec, Gliha?« so se norčevali kmetje.

»O, nak, jaz že ne! Ampak tale je,« je pokazal na Boštjana, ki mu je bilo od sile nerodno.

»Ta?« se je nekdo začudil. »Ne poznam ga. Ta ni od nas.«

»Kaj da ni?« se je zasmejal Šmarnik. »Presneto malo poznaš ljudi, če tako govoriš. To je...«

Ni še mogel izgovoriti do kraja, ko se je izza neke mize oglašil mlad možak:

»O, le ga Boštjana!«

Ko je Boštjan čul svoje ime, se je obrnil in gledal po obrazih. Nikogar ni poznal.

»No, no, Boštjan. Le natančneje poglej, pa me boš spoznal,« je vstal možak, da bi ga mogel Boštjan bolje videti. Pogledal ga je in oči so se mu zaiskrile. Spoznal ga je.

»Lužar, pozdravljen!« ga je pozdravil in mu kar čez mizo segel v roko.

»Bog daj, Bog daj! Boštjan! Si le prišel? Mislili smo že, da te ne bo. Da te je Amerika pogoltnila... No, pa si le prišel. I, kajpak, dom je le dom,« je govoril in besede so mu prihajale iz notranjosti. »Ampak, Miha, ta ga pošteno lomi. Čudno, da ga ni nikjer videti.«

Boštjan bi najraje zadnje besede preslišal. Ni ga bilo sram brata, ampak hudo mu je bilo, da ga vsi ljudje poznajo kot pijanca in da ga vlačijo po zobeh. Tak človek si ne more nikdar več ustvariti dobrega imena, pa četudi postane živ svetnik. Slabo ime ostane, čeprav ga drgneš z zlatom. In v tem smo si vsi ljudje enaki, krivični...

Napravil je vesel obraz.

»Prišel sem, kakor vidiš.«

»Prisedi, no!«

Kmetje so se molče odmikali, da bi mu napravili prostor.

»Ne, tu sem dva povabil. Skupaj ga moramo spiti. Potlej pa

že pridem. Saj bom hitro.«